Međunarodni dan arhiva

9. lipnja 2013.

SLUŽBENO IZVJEŠĆIVANJE U PROŠLOSTI

GOD. L.

„Narodne Novine" izlaze svaki dan osim nedjelje i praznika na čitavom tabaku.

Predplata je za domaće u odpravničtvu:

Za jedan mjesec . . . . 1 for.
Za tri mjeseca . . . . 3 „
Za pol godine . . . . 6 „
za donašanje u kuću u Zagrebu plaća se na tri mjeseca 50 nč.
za pošiljanje s poštom za tri mjeseca 4 forinta, za pol godine 8 forintah.

NARODNE NOVINE.

U Zagrebu, u petak 9. lipnja 1884.

Br. 130.

Uvrstbina je za oglase 5 novč. od redka za više puta uz pogodbu. Erarska pristojba za svaki oglas iznosi 30 novč. i to toliko putah, koliko se putah isti uvrsti.

Uredničtvo, uprava, tiskara i odpravničtvo „Narodnih Novinah" nalazi se u vlastitoj kući, Ilica br. 59.

Rukopisi nevraćaju se.

SLUŽBENO.

Njegovo cesarsko i kraljevsko apostolsko Veličanstvo blagoizvoljelo je previšnjim riešenjem od 28. svibnja 1884. hrvatsko-slavonskoj zemaljskoj vladi, odjelu za bogoštovje i nastavu na službovanje pridieljenomu gimnazijalnomu profesoru Vjekoslavu G o l u b u, priznavajuć njegovo mnogogodišnje zaslužno djelovanje na polju nastavnom, premilostivo podieliti naslov i značaj zemaljskoga školskoga nadzornika.

Njegovo ces. i kralj. apostolsko Veličanstvo blagoizvoljelo je previšnjim riešenjem od 28. svibnja 1884. žitelju u Pribanjcih i obćinskomu odborniku Ivanu S t a r i h i, priznavajuć njegove zasluge na polju obće koristi, premilostivo podieliti zlatni krst za zasluge.

Ban kraljevinah Hrvatske, [illegible] je Rudolfa P e h a r c a, sudbenoga pristava kod kr sudbenoga stola u Požegi, premjestiti iz službenih obzirah kr. kotarskomu sudu u Novojgradiški.

Ban kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je Jovana T o m i ć a, pristava kod kr. kotarskoga suda u Kostajnici, premjestiti usljed vlastite molbe kr. sudbenomu stolu u Požegi.

Ban kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je Ivana K o p r i v š e k a, sudbenoga pristava kod kr. kotarskoga suda u Glini, premjestiti iz službenih obzirah kr. kotarskomu sudu u Kernjaku.

Ban kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je premjestiti Adolfa F a l k n e r a, sudbenoga pristava kod kr. kotarskoga suda u Petrinji, usljed vlastite molbe kr. sudbenomu stolu u Petrinji, a Nikolu B a b i ć a, sudbenoga pristava kod kr. sudbenoga stola u Petrinji, iz službenih obzirah kr. kotarskomu sudu u Petrinji.

Ban kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je Milorada U z e l c a, sudbenoga pristava kod kr. sudbenoga stola u Zemunu, premjestiti usljed vlastite molbe kr. sudbenomu stolu u Vinkovcih.

NESLUŽBENO.

Izgledi saborske djel[illegible]nosti.

Sadašnjemu hrvatskomu sabo[illegible], koj[illegible] je ju[illegible]rašnjim danom nastavio svoje, 20. [illegible]nja [illegible] g. p[illegible]v. odpisom odgodjene sjednice, traje [illegible] do [illegible]7. rujna o. g., dakle gotovo još četir[illegible] [illegible]eseca dan[illegible]. Hoće li ovaj sabor svoj mandat [illegible]raj[illegible]ps[illegible] Odgovor na ovo pitanje zavisi, kako mi sudino, od njega samoga; jer, koliko mi znamo, kr. zemaljska vlada ne samo da neima na umu, sabor u njegovu pravu, da zasjeda do 27. rujna, prikratiti, nego ona pače uprav želi, da sabor što dulje ostane na okupu, da svu svoju zakonarsku periodu do kraja izpuni koristnim radom. U nagodbenom zakonu providjeno je za to, da otvaranje i zaključivanje zajedničke legislative nesmeta djelatnost hrvatskoga sabora. Izbori za novi hrvatski sabor mogli bi se i u zimu obaviti, a da Hrvatska sasvim tim bude zakonito zastupana na novom ugarsko-hrvatskom saboru, koji će se sastati mjeseca rujna o. g., jer mandat hrvatskih poslanikah na zajedničkom saboru traje sve do izbora novih poslanikah iz sredine novoga hrvatskoga sabora.

[illegible] što [illegible] Viš[illegible] [illegible]ode [illegible] Žabože, s malom korišću po zemlju upotriebljene, te bi se moralo živo željeti da hrvatski sabor u posljednjoj ovoj s[illegible] [illegible]lašnim [illegible]adom [illegible]što je usljed suticaj[illegible] [illegible] riečile, da razvije [illegible] Kr. zemaljska vlada pripravna je ovomu saboru za razpravu važna i obsežna gradiva. Pored zemaljskoga proračuna za ovu godinu imao bi ovaj sabor možda da revidira i izborni red, posao, koji je usljed sjedinjenja bivše Krajine i učestvovanja njezinih zastupnikah u ustavnom životu hrvatskoga naroda postao potrebitim. — Razprava samo ovih dvajuh predmetah može da izpuni velik dio vremena, koje ovaj sabor ima pravo jošte zasiedati. Osim tih dvajuh ima puno još drugih zakonarskih poslovah, kojih sadašnji sabor nipošto nebi smio neriešene ostaviti svomu naslieniku.

Očekuje to od našega sabora jednakim načinom i svietla kruna i hrvatski narod. U previšnjem odpisu, kojim je sabor jučer sazvan, da nastavi „ustavnu svoju na radu osnovanu djelatnost", svietla kruna izriče pouzdanje, da će sabor „prionuti uz taj rad onim duhom umjerenosti i mira, koji dolikuje toli ozbiljnomu i rodoljubnomu djelovanju". A da i hrvatski narod izgleda od posljednje ove saborske sjeditbe uspješniji rad, treba li za to riečitijega dokaza od t[illegible] što je on raznim načinom i mnogimi prilikam[illegible] [illegible]losta glasno očitovao svoju žalost, da su do[illegible] [illegible] ov[illegible] sabora [illegible] [illegible]nje ne[illegible]lodne [illegible]

A[illegible] je [illegible] im [illegible] [illegible] u tom pogle[illegible] [illegible] je pun[illegible] mirnije može [illegible] se [illegible] do[illegible]kle [illegible]pričati. [illegible] d n[illegible]posl[illegible] utiskom nemilih dogodjajah, žalostnih smutnjah. Trebalo je svakako vremena, dok se [illegible]alovi uzburkanih strastih slegu. U tom uvjerenju jamačno je crpljen i motiv prev. odpisa od 19. siečnja o. g., kojim su sjednice zimušnje sjeditbe odgodjene. Mi ćemo se sada i nadati, da je uzrujanosti, koja je zimus svaku radnju sabora osujećivala, nestalo, da se je u rodoljubne duhove opet uselio mir, bez kojega nemože biti stvarnoga i naprednoga rada. Koji su sumnjali, da je razprava poznatoga predloga „jedanaestorice", dotično adrese, bila razlogom odgodi zimušnje saborske sjeditbe, uvjerili su se u jučerašnjoj sjednici, da su krivo sumnjali, jer preuzv. g. ban nije ni rieči prigovorio, da se ta razprava opet nastavi, gdje je 20. siečnja prekinuta. Hrvatski sabor imati će dakle sada priliku i [illegible]dp[illegible] slobodu, da se izjavi o „povredah [illegible] [illegible]in, kojim bi se te povrede [illegible] izravnati.

[illegible] tih povredah nagodbe kao i o našoj situaciji u obće jamačno objektivnije suditi nego zimus, a da se objektivnije i sudi, interes zemlje zahtieva to odlučno. Požaliti, vrlo požaliti morao bi se narod, čije bi zastupstvo smatralo poglavitom svojom zadaćom, da ga samo uzrujava, da pobudjuje u njem strasti i iluzije. Mi nipošto nemožemo priznati, da su Magjari kao što se s opozicionalne strane tvrdi, tobož neprijatelji hrvatskoga naroda, da oni rade oslabiti hrvatsku narodnost, podkopati hrvatsku autonomiju. Ali, kad bismo i dopustili, da je tako, kao što nije, onda se nam čini, da bi tim tobožnjim neprijateljem Hrvatske radili u prilog samo oni, koji se u svojoj borbi proti Ugarskoj odmiću od zakona, koji narod zavode na puteve bezzakonja i sile. Ima li Hrvatska izgleda, da težnje, koje bi njoj mogle biti neprijateljske, uspješno odbije, može ga ona imati samo na temelju zakona i zakonom u ruci. To bi za svakoga u Hrvatskoj, tko se politikom bavi, moralo kao sunce biti jasno. Izbori za novi hrvatski sabor nijesu više daleko. Biti će dakle skoro prilike, da se pokaže, je li sadašnja većina pravi izraz narodne misli i volje. Na izbornom bojištu mogu opozicije proti ovoj većini upotriebiti svako, zakonom dopušteno sredstvo, ali što se po ustavnih parlamentarnih načelih, što se u interesu same zemlje mora od manjine zahtievati, jest to, da ona većinu poštuje, dokle kao takva zakonito obstoji, pak da korteške, izborne govore ostavi do izbornoga vremena i do izbornih sastanakah, u saboru samom pako da budi podupirajuć, budi izpravljajući većinu, patriotično i stvarno sudjeluje u onih poslovih zakonarskih, koji nijesu pitanja stranačka.

U tom pogledu mnogo je do sada griešila „neodvisna narodna stranka". U patriotičnom svojem zanosu podavši se raznovrstnim iluzijam, ona se je, što dalje, to više odmicala od svoje matice, narodne

(24)

Zločin i kaz[illegible]a.

Roman u šest dielovah s ep[illegible]ogo[illegible]

Napisao ga F. M. D o s t o j e [illegible] k [illegible]

On nije imao svieće, a da je svieću i imao, jedva bi mu bilo na um palo, da ju zapali. Nije se mogao nikada sjetiti, da li je u to vrieme na što mislio ili nije. Napokon je počeo osjećati groznicu kano i prije, drhtavicu, te se dosjeti, da se na sofu može i leći. Za malo pade na njega čvrst, kano olovo težak san.

Spavao je izvanredno dugo i nesanjajući ništa. Nastasja, koja je drugoga jutra u deset satih k njemu došla, jedva ga je probudila. Ona mu donese čaja i kruha. To je opet bio čaj po drugi put kuhan, a doniela ga u svome čajnjaku.

— No, koliko taj spava! povika ona s negodovanjem — i vazda samo spava!

On se jedva pridiže. Boljela ga glava; ustane, okrene se na drugu stranu i padne opet na sofu.

— Opet će spavati! vikne Nastasja — mà, je si li ti bolestan, što li ti je?

On neodgovori ništa.

— Hoćeš li čaja?

— Kašnje, — reče napinjući se, zatvori opet oči i okrene se k zidu. Nastasja zastade pred njim.

— Možda je zbilja bolestan, reče, okrenu se i ode.

Oko dva sata dodje opet i donese juhe. On je ležao kano prije, nije se čaja ni dotaknuo. Nastasja osjećala se uvriedjenom, pa ga uze gurati.

— Vječno driemalo! vikne ona i gledaše na njega naršteno. Ustade i sjede, ali ne reče ni slovca nego zurijaše u pod. —

— Je si li bolestan ili nijesi? upita Nastasja, ali opet nedobi odgovora.

— Da hoćeš samo malo da izadješ na ulicu, reče iza [illegible]rati m[illegible] [illegible] bi [illegible] [illegible] po[illegible]što [illegible]bistr[illegible]; zar neće[illegible] niš[illegible] jesti?

— [illegible], r[illegible] [illegible]lab[illegible] — idi! [illegible]ma[illegible] [illegible] ru[illegible]

[illegible]na [illegible]stade jos[illegible] sa[illegible] gledaju ga [illegible]aljiv[illegible] [illegible]da izad[illegible]

[illegible]za [illegible]ko [illegible]ah po[illegible] o[illegible]či i [illegible]ledat[illegible] dugo [illegible] čaj i na juhu. Napokon uze kruha, uze žlicu i počme jesti.

Jeo je vrlo malo, bez teka, samo dvie, tri žlice, gotovo m[illegible]nič[illegible]. Glavobolja je bila malo popustila. Iza jela izvali se [illegible]pet [illegible] sofu, ali nije mogao zaspati, nego ležaše nepomično po[illegible]buš[illegible] utisnuvši lice u jastuk. Neprestano je sanjao, a to su [illegible]ili [illegible]o čudni sni. Činilo mu se ponajvećma, kao da je u A[illegible] [illegible] Egiptu, na kakvoj oazi; karavana počiva, deve leže mirn[illegible] [illegible]vuda su na okolo palme. Sv[illegible] j[illegible]du, samo on pije vode, izravno iz jednoga potočića, koji baš[illegible] sa strane teče i romon[illegible] [illegible] vod[illegible] je tako hl[illegible] tako [illegible] modra i [illegible]ža, pa [illegible] [illegible] pr[illegible] [illegible]esk[illegible] koji [illegible] zlat[illegible]

[illegible] jed[illegible] [illegible]asn[illegible] čuje, k[illegible]o iz[illegible] [illegible]ura[illegible] On se[illegible] [illegible]ne, pr[illegible] bud[illegible] podiže [illegible] po[illegible]da k[illegible] prozo[illegible] ra[illegible] [illegible]išljaju[illegible] koli li j[illegible] [illegible]atih, a[illegible] [illegible]nd[illegible] [illegible]agi[illegible] [illegible] raz[illegible] [illegible]ši [illegible] [illegible]ve, [illegible] ga je tko gurnuo. Onda podje na prstih do vratah, odskrinu jih malko i prisluškivaše, da li je tko dolje na stubah. Srdce mu udaralo je žestoko. Na stubah bilo je sve mirno, kano da svi spavaju. Činilo mu se čudno, da je od jučer proveo čitavo vrieme u takvoj nesviesti i da nije ništa uradio, ništa pripravio. A medjutiem možda je već i šest satih odbilo. . . .

I sad ga na jednoč, iza spavanja i one nesvjestice, po pade neobična, grozničava, neuredna poslenost. U ostalom, trebalo je samo malo spreme. On nape sve svoje duševne sile, da sve dobro razmisli i da ni na što nezaboravi; a srdce mu je pri tom udaralo tako jako, da je jedva mogao disati. Najprije moradjaše napraviti petlju (zamčicu) i prišiti ju na ogrtač. Učini to za čas. Turi ruku pod jastuk i izvuče izmedju rublja, koje je ondje bilo, jednu razderanu, staru, nečistu košulju, te odera od nje trak, palac širok, a kojih petnaest palaca [illegible]lug. [illegible]aj [illegible] [illegible]e on dvostruko, a zatim svuče svoj širok[illegible] [illegible]ki [illegible]ni [illegible]rtač (jedinu svoju gornju haljinu) i prišije [illegible]aja [illegible]ka [illegible]tra, izpod lievoga ramena. Ruke mu drht[illegible] [illegible]ok [illegible]šio [illegible] se savlada, pa kad je ogrtač opet obukao, nije [illegible] iz[illegible] [illegible]na [illegible] ništa opaziti. Iglu i konac imao je već odavn[illegible] [illegible] [illegible]lici [illegible]pravi.

Što se tiče petlje, ona je bila njegov vlastiti, lukavi izum. Ta je petlja bila opredieljena za sjekiru. Valjda nije mogao po ulici nositi sjekiru u ruci? A da bi ju prosto pod kaputom sakrio, morao bi ju ipak držati rukom, pak bi se to lahko dalo opaziti. Sad pako, sa petljom, trebao je samo željezo od sjekire o nju objesiti, pa će izpod ruke, iz nutra mirno i sgodno visjeti. A turivši ruku u džep, mogao je držati i ručicu od sjekire, da se nenjiše; pošto je pako ogrtač bio veoma širok, kano vreća, nije se moglo ni izvana opaziti, da što god k[illegible] [illegible]že[illegible] [illegible] T[illegible] je petlju on već prije dva tjedna smislio.

[illegible] [illegible]i prst u jednu pukotinu, koja je bila iz[illegible]dju sofe [illegible] pods[illegible]e iz lievoga kuta izvuče „zalog", koji je v[illegible] [illegible]avna[illegible] [illegible]ripre[illegible]o bio i ondje sakrio. To i nije bio nikakov [illegible]edm[illegible] koji [illegible] dade založiti; nego samo fino izgladjena [illegible], de[illegible]a i [illegible]ika poput srebrne kutije za duhan. Tu je daščicu on slučajno našao, na nekoj svojoj šetnji, na nekom dvorištu, blizu stolarske radionice. Onda je na daščicu pričvrstio nekakvu tanku, gladku željeznu pločicu, — sjegurno kakav odlomak od većeg nekog predmeta — koju je takodjer negdje na ulici našao. Željezna pločica bješe nešto manja od daščice. Sveza oboje koncem čvrsto u nakrst, a onda liepo i ukusno zamota u biel, čist papir, te sve to zajedno uveza tako čvrsto, da se je težko dalo razvezati. To je zato učinio, da za čas odkloni pažnju starice, i dok se ona bude mučila razvezivanjem, da tu priliku u svoju korist upotriebi.

Željeznu pločicu dodao je samo radi težine, kako nebi starica odmah u prvom času opazila, da je „zalog" od drveta. Sve je bilo gotovo i spremno, te pod sofom do sgodna časa sakriveno.

(Nastavit će se.)